

Повярвай ми, драги читателю, за мен е чест да ме четат в България, страна, която задочно отдавна обичам и уважавам – и която за съжаление познавам само от разказите на мои приятели, посещавали дивната ви земя: те често са си спомняли за нея с най-топли чувства, когато сме сядали на чаша водка или винце.

И ето че сега като човек аз с чисто детско нетърпение очаквам скорошната си среща с древните красоти на България.

А като съчинител на различни истории мечтая за среща с теб, скъпи читателю.

A handwritten signature in black ink, reading "Vasil Levski". The signature is written in a cursive, flowing style with a large initial "V".

КНИГА НА ПОСЛЕДНИТЕ ДУМИ

СЛУЧАЙ В МЪЖКАТА ТОАЛЕТНА

В тоалетната на библиотека „Ленин“ Гужанов при утежняващи вината обстоятелства нанесъл зверски побой на канадския гражданин Норман Фурман, като стигнал до садистични деяния и унижаване на личното достойнство на потърпевшия.

Последната дума на подсъдимия Гужанов

Граждани съдии, аз категорично се отказах от защитник, защото, ако човек е стигнал дотам, че да не може да се защити сам, знаете ли какво представлява той?... Обект на внимание от страна на канализацията, образно казано. Това представлява...

Аз (можете да ми погледнете характеристиките) от дете съм си честен. Шлосер най-висша проба. Академици ми падат на колене и ми се молят да проявя вдъхновение и нюх. Децата ми са първенци по фигурно пързаяне. Вече десета година как опазвам обществения ред и околната среда, на това отгоре безплатно. Председател съм на клуб на любителите на книгата към блок № 17. Носител съм на трудови ордени и медали. Бил съм в Канада с делегация от профсъюзите и не извърших там нищо оскърбяващо обичаите и културата на страната, само поразлижих няколко мръсни списания, та да придобия представа за порнографията... Да не ви разправам колко премии и награди имам и ще ме прощавате за израза, ама най-редовно се качвам на почетната дъска.

Ето я сега моята защита от името на социалното и гражданско лице Гужанов, подсъдим, тоест лично от мое име. Няма начин да я отхвърлите.

Като начало трябва да отбележа, че не съм активно вярващ в Бога. По черкви не ходя. Не са ме научили. Ако дядо ми и баба ми ме бяха довъзпитали, може би щях и да ходя, и да вярвам. Но те бяха арестувани при защитата на храма „Христос Спасител“ от варварите. И загинаха в далечните предели на родината.

Това според вас може и да е минус по линия на защитата, но аз не съм от ония адвокати, дето ще го увъртат и усукват.

Подсъдимият Гужанов не бие жена си, но ако има повод, строго я разобличава. И не е пияница и алкохолик. Макар че веднъж е прибиран в милицията, преди двацет години...

Съседите на подсъдимия отгоре тогава се бяха развилнели от единайсет до три през нощта, а пък той в шест трябваше да става за работа. След петото предупредително тропане по тавана подсъдимият Гужанов се качи горе както си беше по гащи. Позвъни, но не му отваряха. Подиграваха се с него. И той изкърти вратата с рамо и видя онова, което отпосле откри в канадската порнография, при това с рокендрол. Шестима души – лигави сополанковци и намацотени хулиганки.

Подсъдимият Гужанов ги натръшка на пода, измъкна им коланите от панталоните и ги нашиба по голите... изхвъркна ми от ума как се казва по-възпитано „гъзове“.

В същия момент, естествено, пристигна прекалено късно повиканата милиция.

И Гужанов бе откаран заедно с ония развратници в управлението. Арестуваха ме обаче не защото ги бях на-

пердашил бащински, а защото се изправих пред съветската власт в лицето на дежурния лейтенант по гащи.

Прибавете и това към одевешния минус. Във всичко друго съм чист. Строителни материали, технически детайли, заготовки и така нататък никога не съм крал от завода.

Не съм се възмущавал като някои в метрото от правителствената политика в областта на разхищенията на средства за Куба, Виетнам и Етиопия. Не съм осъждал надпреварата в съветското въоръжаване, покоряването на Унгария, Чехословакия и Полша плюс Афганистан, макар че защо да прашахме войничетата на смърт и военнопредстъпления, като може все някак да автоматизираме процеса на присъединяване на другите държави към социализма? Ние, майсторите шлосери, измисляме и по-големи рационализации.

По въпроса за закупуването на пшеница от САЩ също красноречиво си мълча. Че какво има да си приказваме? Бездруго всичко е от ясно по-ясно.

Веднъж, признавам, исках да се изкажа в клуба на любителите на книги след речта на един идиот, Феликс Кузнецов, от Съюза на писателите, един такъв с брадичка и прилича на продажен адвокат. Ама много лъжливо и непристойно възхваляваше Брежнев за съчиненията му в смисъл, че били къде-къде по-високо от „Престъпление и наказание“ и досущ като „Война и мир“. Та исках да го науча аз като честен член на клуба, но се сдържах. И сега съжалявам.

Защо му е на другаря Брежнев да съсипва хартията, като е по-добре да я употребим за Чехов, да я пуснем за Шекспир, в краен случай да я изхабим за Юлиан Семьонов, вместо за това, дето вестниците ни го тъпчат в главите от десетилетия? Можете и това ми признание да запи-

шете като минус и като съм почнал, да ви кажа и друго: мисля, че със Сахаров прибързахме. Не трябваше да го заточавате в Горки, щом чак толкова ви пречи, а в Сочи, в отделна вила с добра храна и доктори. Нали той в края на краищата се тормози да не би ние с вас дори сега, в този момент на съдебното заседание, да не се разхвърчим във въздуха и по дяволите.

Привършвам с увода. Минавам по същество. Ето тук пред вас седи пострадалият Фурман, тоест Норман, и се прави на Орлеанската дева от горе до долу. И мижавите му студени очички не проронват дори едничка покаянна сълзица. Ето ги и представителите на посолството. Все едно че в лицето на пострадалия Норман, тоест Фурман, съм треснал по физиономията нашата дружеска държава. Държавата в случая няма нищо общо, макар че не бива да дъним по мутрите дори обикновените съветски хора, а не само лошите граждани на Канада.

Заявявам съвсем открито: строя защитата си на факта, че подсъдимият Гужанов се намираше в изключителен ефект, ако не бъркам, или в афект – това не е толкова важно. Казано по-простичко – в пристъп на благороден гняв и културно възмущение.

Хайде обаче да не избързваме. Спомнете си, граждани съдии, че всичко това става в събота и аз съм в библиотеката, носеща името на оногова, чието име не искам да мърся, като го намесвам в съдебното заседание. И там внушително се готвех за доклад в клуба на любителите на книгата според указанията на районния партиен комитет. Докладът, естествено, беше на тема „Царската цензура – палач на книгопечатането – и руската литература“.

Докладът напредваше кофти, понеже не ми се удаваше да открия следи от престъпленията на царската цензу-

ра в необходимото на районния комитет количество... И отидох в бюфета, където от униние изпих три бири.

Като защитник на Гужанов моля това смекчаващо вината обстоятелство да се вземе предвид. Понеже, ако не бяха бирите, Гужанов нямаше да отиде в тоалетната и, естествено, нямаше да има и състав на престъплението.

Преди тоалетната обаче аз се обърнах към консултанта със следния въпрос:

– Прощавайте, в царска Русия имало ли е цензура?

– Имало е, разбира се. Всички го знаят.

– Следователно писателите, както и сега, са били при- нудени да прибегват до самиздат?

– Някои неща са се преписвали на ръка още преди династията на Романови. Това е било нормално за тогавашната култура. При царизма, както се знае, цензурата понякога е забранявала антиправителствените възвания и винаги – богохулството и сквернословие.

– Бихте ли ми казали кои именно книги на Пушкин, Тургенев, Достоевски, Шекспир, Дюма и Чехов е погубила царската цензура, както ние например погубихме Солженицин?

– Вижте, другарю, някои произведения на руските литератори са били спирани от печат, но съчиненията им никога не са се реквизирали. В пълните събрани съчинения можете да намерите всичко, което ви интересува. Дори филипиките на Толстой срещу църквата.

– Ами много ли книги са се издавали?

– Не по-малко, ако не и повече, отколкото в Европа.

– Интересно. Излиза, че не са потискали книгопечатането, така ли? И не е ли имало черен пазар, дето трябва да си оставиш цялата заплата за едно томче на Братя Грим?

– Доста странни въпроси задавате, другарю.

На това Гужанов отговори, че няма как да не ги задава, нали от районния комитет искат доклад. За Пушкин и за Лермонтов факти дал Господ: заточавали са ги също като Солженицин и Юлиан Семьонов като кореспондент в Бон; обаче това го знаят и пионерчетата, а на мене ми трябва новите факти – добави Гужанов, – понеже препоръките от районния комитет са да не се допуска в доклада да се промъкне вражеска диалектика.

Консултантът намекна, че съм му миришел на бира и че и други хора чакали да му зададат въпроси.

И това беше моментът, когато подсъдимият Гужанов, като човек културен и възпитан, се отпрати, повтарям, поради бирата и общото си недоумение по въпросите на царската цензура, в кенефа, тоест в тоалетната. И по пътя натам го измъчваше следната логична мисъл: нали, ако царете са погубвали книгопечатането, от първия печатар Иван Фьодоров нищо да не е останало. А пък той си стои на пиедестала кажи-речи до Лубянка. Къде е тук логиката?

Влизам аз в тоалетната, тоест в нужника. Виж делото, лист № 36. Ясно чувам подозрителен шум на разкъсвана хартия, което по принцип не е необичайно за подобни места. Ненормално беше това, че оказалият се впоследствие Норман, тоест Фурман, нещо прекалено често пускаше водата. И то някак нервно. Хем казанчето реве, хем той някак скришом го дърпа, все едно че върши грях.

Граждани съдии, на подсъдимия Гужанов веднага му стана ясно, че някой унищожава печатна продукция и я пуска като хляб по водите в канализацията на град Москва.

И в рамките на последната си дума трябва да ви кажа, че ме обзе първоначалната ярост на афекта (ефектът е съвсем друго нещо), но все още мислех логично.

Влизам веднага в ролята на следовател, на което съм се научил като отрядник и председател на входа в блока ни.

Блъскам с всичка сила по вратата и предлагам незабавно да бъде отворена. Правилно, нали така?

И след малко този Фармен, тоест Нармен, отваря. Чак зелен от страх. Ама все едно ще напълни гащите всеки момент. Не смее да ме погледне в очите. Зъбите му тракат. Класическа картина – нищожество и подлец, сгашен на местопрестъплението.

Показвам червената си отрядническа карта... Виждам, че чинията е пълна с накъсани листове неизвестен печатен текст. Навеждам се и в рамките на следствието чета първите попаднали ми думи:

„Дните на човека са като трева; като полски цвят – тъй цъфти той: понесе се над него вятърът, и няма го, и мястото му вече го не познава. А милостта на Господа е отвек и довека“.

И веднага провеждам разпит:

– Какво късаш ти, мръснико, сред тези свещени за всички любители на книгата стени? Какво пускаш в канализацията?

– Аз, другарю, постъпвам според законите на вашата страна – отвърща ми тази гнида. После вади иззад гърба си една не съвсем доунищожена книга и ми я подава. На корицата – кръст. Светото писание. Същото, дето след историята с баба и дядо навеки изчезна от очите ми.

– Какво значи „според нашите закони“? – питам. – Ние да не сме Хитлер? Ние не горим книги, а онова, което е вредно, изпращаме за преработка, та да отпечатаме нещо полезно. Ти да не си чужденец?

СЪДЪРЖАНИЕ

КНИГА НА ПОСЛЕДНИТЕ ДУМИ

разкази

Случай в мъжката тоалетна	9
Двама в каютата	20
Подкупи... Подкупи... Подкупи...	35
Да ви таковам в трудовата стража	40
Смъртта на овчарката	52
Ловецът в барсова кожа	62
Дзержински – този Чичиков	72
Жак Кусто в коняка	77
Семеен случай	89
Човекът от Кръпръ	94
Жертва на абортите	110
Гробно място	120
Кукарача	129

СВЕТЛИНА В КРАЯ НА ДУЛОТО

малки повести

Съдбата на Додо	141
Моргунов – гримьорът в моргата	161
Светлина в края на дулото	178
Такива ми ти мопасановци	204
Американски концепт	235
Жепенака	272
Йосиф Бродски	
<i>Той излезе от затворническата ватенка</i>	335

Юз Алешковски

СВЕТЛИНА В КРАЯ НА ДУЛОТО
(книга с криминални истории)
разкази и повести

Първо издание

Превод Иван Тотоманов

Съставител и редактор Георги Борисов
Художник Георги Станков
Коректор Венедикта Милчева

Формат 32/84/108
Печатни коли 21.5

ISBN 978-954-9772-46-3 (Факел експрес)
ISBN 978-954-491-316-8 (Издателска къща Жанет 45)

Цена 13 лв.

Факел експрес	Издателска къща Жанет 45
1000 София	4004 Пловдив
пл. „Славейков“ 11	бул. „Ал. Стамболийски“ 9
тел./факс 02/986 10 14	тел./факс 032/60 90 60
e-mail: fakelex@tea.bg	e-mail: mail@janet45.com
http://fakelexpress.com	